NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

OTRDIEN, 1992.gada 14. janvārī

Nr. 3 (6271)

Mazumtirdzniecības cena 50 kapeikas

Kur esam aizgājuši un ko izdarījuši?

• Rajona TDP prezidija priekšsēdētājs Ilgvars Muzikants par aizvadīto un par šo gadu: jautājumi, atbildes, vērtējumi un ieceres

— Kā jūs,kā rajona vadītājs, pats vērtējat aizvadīto gadu un rajona vadības veikumu?

— Ņemot vērā, kāds Latvijai bija aizvadītais gads kopumā, tas līmenis, kādā izdevās rajonu noturēt, bija samērā normāls. Jāņem vērā, ka visu laiku bijām iekļauti ne vien republikas, bet visas bijušās Savienības sastāvā, tāpēc, runājot gan par rajona sociālo, gan saimniecisko dzīvi, mūsu galvenais uzdevums šai situācijā bija — noturēties. Un vērtējot mūs līdz ar citiem republikas rajoniem, jāteic, ka citos rajonos stāvoklis nav nemaz tik labs kā Preiļu rajonā.

— Bet kāds ir jūsu viedoklis par rajona deputātu padomes darbu?

— Žēl, ka neiznāca laika pēdējai sesijai, kurā tieši šis jautājums tiktu skatīts.

Skaidrs, ka padomei trūkst juridisko spēku, kas ļautu pareizi noformulēt tos lēmumus, ko pieņemam. Slikti arī tas, ka deputātiem nav informācijas, kā lēmumi pildās. Tik daudz ko esam pieņemuši, ka bieži vien paši aizmirstam. Nav, kas pārbauda, kuri lēmumi tiek pildīti, kuri — netiek.

— Kas būtisks pagājušā gadā palika neizdarīts?

— Nenostabilizēta rajona pārvaldes struktūra. Daudz zaudējam līdz ar to, ka starp rajona izpildkomitejas štata darbiniekiem un TDP prezidija atbrīvotajiem darbiniekiem trūkst cilvēku vai arī tie, kas ir, nejūtas stabili savās vietās.

— Kas pagājušgad tika izdarīts ļoti labi — vietā, laikā un vispār — prātā paliekoši?

— Izdarīts? Nekas īpašs, ar ko varētu lepoties.

— Kāda ir rajona vadības stratēģija šim gadam? Kādi — tuvākie uzdevumi?

— Mūsu uzdevums aktīvāk pieprasīt republikas valdībai un Augstākajai Padomei, lai vairāk atļauj nodarboties ar ekonomisko jautājumu risināšanu. Lai mūsu lēmumiem mūsu rajonā būtu juridisks spēks, lai par to nepildīšanu iestātos atbildība. Šobrīd lēmumus varam gan pieņemt, taču juridiska spēka tiem nav, un tiesa tos var atcelt.

Gada stratēģija? Visdrīzākajā laikā gaidāms likums par rajona padomi. No tā būs atkarīgs, kuri cilvēki pēc tam šo stratēģiju veiks...

— ...Tātad, pastāv cilvēku nomaiņas iespēja rajona vadībā?

— Obligāti. Noteikti.

— Bet kādi būs vismaz tuvākie uzdevumi?

— Pagājušajā gadā nepaveiktais — pašiem savas darbības vērtēšana. Jāpaskatās atpakaļ, kur esam aizgājuši un ko izdarījuši. Vēl man ir iecere tuvākajā laikā noorganizēt rajonā tautas sapulci, pārrunāt ar tautu, ko tā vēlas, uzklausīt vērtējumu rajona deputātu padomes darbam. Mēs strādājam, neziņot sabiedrisko domu, un vairāk vadāmies no tā, ko paši jūtam, mazāk no tā, ko tauta patiesi grib. Šai sakarā ir ideja izveidot rajonā grupu, kas petītu sabiedrisko domu, veiktu sociologiskās aptaujas.

— Ja es pareizi sapratu, tad jūs absolūti nejūtat rajona iedzīvotāju attieksmi ne pret sevi personīgi, ne pret deputātu padomi, ne rajona vadības darbu kopumā?

— Baumu līmenī esmu informēts par savu sadzīvi, mašīnām, mēbelēm... Uztveru to kā absolūtas aplamības un kā konkrētu cilvēku mērķtiecīgu darbību. No kurienes uzzinu? No ziņu pienesējiem... Ne konstruktīvu vēstuļu, ne apmeklējumu, ne arī attieksmes pret konkrēto vadības un deputātu darbu nav. Es to nejūtu. Varbūt tā ir Latgales iezīme — neiet pie priekšniecības un ar to nerunāt? Faktiski ziņas, ja arī ienāk, tad tikai par vienu sferu — par tirdzniecību. Galvenā problēma — taisnīga sadale. Lai arī uzskatu: kamēr normāli neražosim, taisnīga sadale nav iespējama, tomēr šogad būs jāiesaista gan valsts dienests, gan municipālā policija, gan zemessargi, lai nodrošinātu šo pašu taisnīgo sadali tām precēm, kas ir. No kuluāru runām jāpāriet pie darbiem un jāķer ciet tie, kas tirgojas pa sētas durvīm.

— Starp citu, par naudu. Kā jūs vērtējat pagājušā gada rajona budžeta izlietojumu?

— Negatīvi. Jo naudu noteikti saņēmām par daudz. Tas ir, gada sākumā, kad jutam, ka ar naudu būs grūtības, krietni «pievilkām skrūves», sākām domāt. Arī celtniecības organizācijas sāka domāt par konkrētu objektu nepieciešamību, sevišķi lauku sociālajā sferā. Un tad pēkšņi republika rajonam (lauksaimniekiem) piešķīra naudu. It kā skaists žests. Taču uzmanība zuda, sāka būvēt dažādus objektus — gan vajadzīgus, gan arī tādus, pie kuriem naudas badā krietni padomātu. Gada beigās šo naudu jau sākām tērēt tērēšanas pēc. Jā, nauda aizgāja uz celtniecības objektiem, uz ceļiem, bet tā nav iztērēta ekonomiski, to varēja iztērēt pārdomātāk. Ja šos papildus līdzekļus rajons nebūtu saņēmis, mēs būtu ieguvuši tai ziņā, ka sāktu mācīties ekonomiski domāt. Tas tik un tā būs jāmācās darīt, taču sev šo procesu esam par gadu attālinājuši.

Vai naudu nevarējām izmantot citur? Nē, jo tā bija paredzēta konkrētai mērķa izlietošanai. Tā vēl ir mūsu iesīkstējusī sistēma, kad nevis tiek iedota nauda budžetā, ar ko rajons kā saimnieks varētu rīkoties, bet gan naudu dod ar norādījumu, kā to izlietot.

— Kā veidosies šīgada budžets? Un — vai rajona iedzīvotāji var cerēt uz kādu daļu no tā savai labklājībai, piemēram, apmaksātām vai daļēji apmaksātām skolas pusdienām, bērnudārziem, autobusu maršrutiem, kā tas, ir dzirdēts, notiek citos rajonos?

— Jaunais budžets ir absolūti neprognozējama lieta. Bet pie jautājuma par atsevišķu iedzīvotāju grupu — skolēnu, maznodrošinātu pensionāru un vientuļu cilvēku — labklājības celšanu vajadzētu strādāt. Ja būs iespējams viņiem ko apmaksāt, to darīsim. Katrā ziņā par to domāsim un iesaistīsim arī sociālās nodrošināšanas nodaļu, pagastus.

Autobusu satiksmi diez vai visai sabiedrībai spēsim apmaksāt. Varbūt — atkal atsevišķām iedzīvotāju grupām. Jēkabpils autobusu parks sen jau paziņoja, ka slēgs nerentablos maršrutus. Man gan rodas jautājums: kāpēc nerentablajos reisos jāsūta LAZs, ja var sūtīt «Latviju»? Taču — nav «Latviju»... Iespējams, nonāksim pie tā, ka būs jāskata katrs pagasts, katrs autobusu reiss atsevišķi. Taču es uzskatu, ka autotransporta izmantotājiem pašiem par to jāmaksā. Tas, ka citur it kā brauc lētāk, ir, manuprāt, tāds pats apgalvojums kā, ka citur preču vairāk. Mums šķiet, ka dzīvojam slikti, bet atbrauc no citiem rajoniem un saka: «Kas jums nekait! Jums ir tas un šitas...». Vienkārši — ir tā, ka tas, kas ir pie mums, nav citur un — otrādi.

— Kā, jūsuprāt, šogad varētu sadarboties rajona vadība un «Novadnieks»? Es ar to domāju neinformētību, kas rodas rajona vadībai pašai nerakstot un arī redakciju diez kāpēc neinformējot vai pat dezinformējot par saviem lēmumiem, saietiem un aktualitātēm?

— Es personīgi nekādus šķēršļus informācijai nelikšu. Ka tik būtu, kas raksta. Taču uzreiz pateikšu, ka pats visu padarīt un vēl rakstus rakstīt nespēju, taču deputātiem, kam esmu lūdzis to darīt, vienmēr atrodas tūkstošiem iemeslu nerakstīt. Taču varu teikt, ka bieži domāju, kā labāk informēt rajona iedzīvotājus par to, kas notiek rajonā.

— Vai jūs vēl jūtat, ka rajona TDP prezidija priekšsēdētāju Ilgvaru Muzikantu uztver kā neseno Tautas frontes rajona līderi?

— Reāli es Tautas frontē esmu arī tagad, piedalos sēdes kā valdes loceklis, taču līderis es nebūt neesmu. Šķiet, ka tā Tautas fronte, kurā mēs visi kādreiz darbojāmies, vairs nav tā Tautas fronte, kas ir tagad. Visu cieņu Monikas kundzei, kas uzņēmās Tautas frontes nodaļas vadīšanu. Ja mēs nepratīsim novērtēt šo soli un liksim viņai arī turpmāk sabiedriskā kārtā vilkt šo organizāciju, tas Tautas frontei būs zaudējums.

Vēl gribu piebilst, ka Tautas fronte būtībā ir tā pati deputātu padome, nekādas atšķirības starp tām nav, tikai deputātu padome kļuvusi atrauta no tautas, un, ja tautfontieši vairāk ietekmētu padomes darbu, pat, ja nonāktu veselīgā opozīcijā, tas būtu brīnišķīgi.

Nākošo rajona TDP prezidija sēdi es vēlētos organizēt kopīgi ar LTF valdi, lai apspriestu manis jau pieminētās tautas sapulces organizēšanu. Sapulcei būtu jānotiek pirms rajona padomes sesijas. Tātad — līdz mēneša beigām.

— Paldies par atbildēm.

Ilgvaru Muzikantu intervēja
Silvija Jokste

LTF: PIEMINOT JANVĀRĪ KRITUŠOS

Pēc traģiskajiem notikumiem 1991.gada janvārī Latvijas Tautas frontē tika izveidoti vairāki palīdzības fondi. Sākumā Roberta Mūrnieka piemiņas fonds, dažas dienas vēlāk — Janvārī kritušo fonds, vēl vēlāk — visas Latvijas aizsardzības fonds.

Latvijas Tautas fronte pateicas visiem veciem un jauniem ļaudīm, darba kolektīviem, visiem dāsnajiem cilvēkiem, ar kuru atbalsu LTF mītnē Vecpilsētas ielā tika saziedoti gandrīz 30 tūkstoši rubļu, tādējādi kaut materiāli pabalstot tās ģimenes un tos bērniņus, kas bez saviem apgādniekiem palika 1991.gada janvārī. Bet uz LTF bankas rēķina numuru bija ieskaitīti vēl 7800 rbļ., kuri jūlijā pāradresēti uz astoņu bērnu personīgajiem rēķiniem. Jāteic, ka bija arī vairāki ziedojumi ar konkrētu norādi. Septembrī ar aktīvā LTF dalībnieka, Amerikas tautieša Ulda Bluķa starpniecību organizācija "United Baltic Appeal" ir katram no astoņiem bērniem pārskaitījusi noteiktu summu.

Kā iztiekam?

Rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs Ilgonis Sniķers par:

KURINĀMO:

«Slikti. Šķidrais kurināmais no «Latvijas naftas» ienāk minimāli, un to saņem galvenie patērētāji — Preiļu katlu māju direkcija un Līvānu bioķīmiskā rūpnīca. Sevišķu rezervju nav, visu, kas ienāk, tūdaļ nokurinām. Ar cieto kurināmo situācija nav pārāk kritiska, ir zināmas rezerves, taču ogles ir samērā zemas kvalitātes, un ar tām grūti noturēt noteiktu temperatūras režīmu. Ja pēkšņi iestātos liels sals, domājams, vienā otrā pagastā dzīvokļos būtu visai zema temperatūra»;

DEGVIELU:

«Situācija ir tāda pati kā visā republikā. Ar benzīnu visiem grūtības. Tā patēriņš rajonā stingri normēts, visiem dienestiem joprojām izsniedz noteiktu dienas normu, lielāka tā ir lauksaimniecības produktu sagādes mašīnām un neatliekamiem dienestiem.Satiksmes autobusi kursē atbilstoši grafikam,ko izstrādājām jau agrāk un ar ko rajona iedzīvotāji jau iepazinušies.Praktiski saglabājas tā pati situācija un tas pats režīms, kas pēdējā laikā rajonā jau bija izveidojies»;

* * *

«Caur biržām nekas pēdējā laikā nav iepirkts, jo pastāv galvenā — autotransporta problēma.Sarunas ar tiešajiem ražotājiem — naftas pārstrādes uzņēmumiem Ufā un citur — ir bijušās. Taču šie darījumi, protams, būtu jākārto nevis par rubļiem, bet gan produkcijas apmaiņas ceļā.»

ZIŅAS

• Pagājušajā nedēļā rajona izpildkomitejā divas dienas pulcējās plaša sabiedrība: pagastu valžu priekšsēdētāji, zemes komisiju vadītāji, mērnieki un kolhozu priekšnieki. Ar viņiem tikās rajona vadītāji, lauksaimniecības pārvaldes speciālisti un zemes ierīkotāji. Šai sarunā, kur sava stundiņa bija atvēlēta katram pagastam, runa bija par pagastu un kolhozu pašreizējām attiecībām un perspektīvām, kā arī par gaidāmo pavasari un zemes darbiem. Galvenais mērķis, kā uzsvēra Ilgonis Sniķers, bija pierunāt saglabāt ražošanu kopsaimniecībās, kuru platības jau pašreiz sarukušas līdz pusei.

Nākošais rudens — tas varētu būt laiks, kad sāksies strauja fermu saimniecību samazināšana, kam par iemeslu būs zemes platību un spēkbarības trūkums kopsaimniecībās, kā arī zemnieku nevēlēšanās fermas privatizēt.

• 9.janvārī seminārā tikās pagastu valžu sekretāri. Bez tā, ka tika pārrunāti kārtējie darba jautājumi, saistīti ar aktuāliem grāmatvedības un notariālajiem darījumiem, tapa arī vēstule, adresēta rajona TDP prezidijam. Vēstulē uzskaitīti daudzie pionākumi, kas jāveic pagastu sekretāriem un teikts, ka, nosakot darba algas kategoriju sekretāriem, nav ticis ņemts vērā iedzīvotāju skaits un pagasta teritoriālā platība.

Te jāpiebilst, ka rajona TDP prezidijs 11.decembrī nolēma apstiprināt Preiļu un Līvānu pilsētu valžu priekšsēdētājiem un Aglonas pagasta vecākajam darba algai 9.kategoriju, sekretāriem — 12.kategoriju, visu pārējo pagastu vecākajiem — 10.kategoriju, sekretāriem — 13.kategoriju. Taču sekretāri vēlas augstāku atalgojumu, jo uzskata, ka izveidojusies liela starpība starp pagasta valdes priekšsēdētāja un sekretāra algām un ka sekretāra alga neatbilst reālajam darba ieguldījumam.

• Šodien kārtējā sapulcē tikās Preiļu rajona uzņēmēju sabiedrības dibinātāji. Iepriekšējās reizēs tika apspriesti līguma un statūtu projekti, atvērts pagaidu konts, kā arī pieņemts lēmums, ka vienas daļas lielums būs 1500 rubļi, bet personas, kuras līdz 10.janvārim iemaksās šo summu, tad arī kļūs sabiedrības dibinātājas. Šodien šim procesam paredzēts pielikt punktu, noslēdzot SIA dibināšanas līgumu.

• Rajona patērētāju biedrību savienības valdes priekšsēdētājs Leonards Šustovs izteicās, ka tuvākajā laikā būs jānosaka dienas normas atsevišķu pārtikas produktu pārdošanā. Tas attiecies, piemēram, uz kartupeļiem, kuru kilograms Preiļu rajonā maksā 2,50 rubļus, bet Rīgā — jau 10,00 rubļus. Lai rajona pircēju vajadzībām sagādātos dārzeņus neizpirktu un netirgotu citur, tiks noteikta konkrēta pārdošanas norma.

• 50 tūkstoši rubļu — tā ir summa, ko pirmajam pusgadam no Preiļu rajona prasījusi Latgales televīzija. Atgādināsim, ka iepriekšējā gadā kopš jūlija darbojošās televīzijas vajadzībām rajons prasīto 30 tūkstošu vietā pārskaitīja 20 tūkstošus. Kā būs šogad? Ilgvars Muzikants izteicās, ka nauda būtu jāpārskaita kaut vai ētisku apsvērumu dēļ, jo vairums rajona iedzīvotāju Latgales TV raidījumus redz neatkarīgi no tā, vai par to ir vai nav maksāts. Taču — pietrūkst informācijas un rajona iedzīvotāju (skatītāju) reālā vērtējuma šai programmai. Par naudas pārskaitīšanu rajona vadība lems kādā no tuvākajām sēdēm.

• Rajona galvenajā bibliotēkā vēl var aoskatīt izstādi «Francim Kempam—115». Apmeklētājiem tā sniedz priekšstatu par viņa literāro un sabiedriski politisko darbību.

Preiļu piens tomēr neesot visdārgākais

«Novadnieka» iepriekšējā numurā, izmantojot laikraksta «Diena» informāciju, rakstījām, ka Preiļu rajonā laika posmā no 3. līdz 10.janvārim pienu iepērk, maksājot 3500 rubļu par tonnu. Kā paziņoja mūsu lauksaimniecības pārvalde, tas neesot pareizi — pienu no 3. līdz 10.janvārim Preiļu rajonā iepirkuši par 3050 rubļiem. Tādējādi tas neesot visdārgākais, jo citos rajonos maksājot arī vairāk.

Varbūt demokratūra?

• VIEDOKLIS

Sengrieķu valodā *dēmos* nozīmē tautu, *kratos* — varu, kopā tas ir demokrātija. Pretēji tai ir diktatūra, no latīņu *dictatura* — pilnīgi neierobežota vara, kas balstās nevis uz likumiem, bet tikai uz spēku. Demokrātiskā valstī eksistē četras neatkarīgas varas — lēmēja, izpildītāja, tiesu un preses vara. Latvijas Republikas Augstākā Padome 1991.gada 21.augustā nolēma, ka Latvijas valstisko statusu nosaka 1922.gada 15.februāra Satversme. Tās pirmajā pantā rakstīts: «Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika».

Paskatīsimies, kā vienu no demokrātijas pamatprincipiem — varas stingru nodalīšanu — savā darbībā realizē Augstākā Padome un Ministru Padome.

Sākums bija cerīgs. Attiecīgajā likumu pantā ierakstīja, ka Augstākās Padomes deputātu pienākumu pildīšana nav savienojama ar sēdēšanu ministru krēslos. Ko redzam šodien? Pieminēto likuma normu Augstākā Padome kā vairs nevajadzīgu vīģes lapu nometusi un deputāti visai daudzskaitlīgi ieņem ministru posteņus. Ja vēl pievienojam faktus, kas netieši, tomēr liecina, ka tiek izdarīts spiediens uz dažiem prokuratūras izmeklētājiem, kā arī neapstrīdamo ziņu, ka žurnālistu priekšā ir aizcirtušās Ministru Padomes sēžu telpas durvis, tad tas asociējas ar Bībeles citātu: «Klausies manos vārdos, neskaties uz maniem darbiem!»

Bet, ja runājam nopietni, tad tie ir pirmie soļi ceļā uz diktatūru. Vēl tikai atliek pagaidīt, kad Augstākās Padomes deputātus iecels par tiesnešiem un laikrakstu redaktoriem.

Diktatoriskas tendences vērojamas arī divu spēcīgu politisko grupējumu darbībā, gatavojoties Saeimas vēlēšanām. Tautas frontes 4.kongresa rezolūcijā «Par LTF kā tautas kustības turpmāko darbību» citstarp teikts: «...nav radušies nepieciešamie nosacījumi darboties spējīgai daudzpartiju sistēmai».

Gluži tādu pat secinājumu pirms sava 3.kongresa presē izsacīja arī Latvijas Demokrātiskās darba partijas līderi.LDDP izpratnē šādi vārdi skan, ja ne visai loģiski, tad attaisnojami gan (Saeimas vēlēšanās piedaloties tikai vienai partijai — LDDP, uzvara ar to vien jau būtu gandrīz nodrošināta). Taču Tautas frontes pozīcijai vajadzētu būt pavisam pretējai — lai ievēlētu Saeimu, jārada iespēja darboties daudzpartiju sitēmai. Tā kā LTF to negrib, tad ir skaidrs — pati nopietni gatavojas pārtapt partijā. Tikai ne jau parlamentārā, pārtapt varas partijā.

No vienas varas partijas dzelžainajiem apskāvieniem tikko esam atraisījušies, tās 50 gadu darbības rezultāts Latvijā — gandrīz pilnīgi iznīcinātā zemniecība, sagrautā tautsaimniecība, pa visu pasauli izkaisītā latviešu tauta, ar migrantiem parpildītā Tēvzeme.

Vai tūlīt ļausimies otras varas partijas diktatoriskajam tvērienam? Kas tad mums šobrīd ir Latvijā — demokrātija vai diktatūra? Varbūt politisks to hibrīds — demokratūra?

Izeja ir tikai viena. Augstākā Padome nedrīkst kavēties ar likuma «Par politiskajām partijām» pieņemšanu. Jārada iespēja Latvijā brīvi darboties visam politisko partiju spektram — no galēji kreisajām līdz labējām (vai otrādi). Vienīgais ierobežojošais kritērijs — mērķu, principu un darbības neatbilstība Latvijas Republikas Satversmei un likumiem. Tad jebkurš mūsu valsts pilsonis Saeimas vēlēšanās varēs izraudzīties savai politiskajai pārliecībai atbilstošu partiju, par kuras deputātu balsos.

Edgars Lagzdiņš,
LZS Informatīvā biļetena redaktors
Rīgā

Pūtēju orķestris gatavojas skatei

Latvijas Kultūras ministrija, E.Melngaiļa Tautas mākslas centrs un Latvijas pūtēju orķestru asociācija 20.—21.jūnijā Tukumā organizē Latvijas pūtēju orķestru 8.salidojumu.

Salidojuma mērķis — rast iespēju pūtēju orķestriem no visas Latvijas pabūt kopā vienotā pasākumā, tādējādi veicinot mūziķu profesionālās meistarības izaugsmi, ansambļa kopspēles līmeņa celšanos un jauna, daudzveidīga repertuāra meklējumus.

Jau 21.martā Rēzeknē paredzēta Latgales kolektīvu skate, kurā piedalīsies arī Jēkabpils un Madonas rajonu pūtēju orķestri.

Kā sokas gatavošanās skatei mūsu rajonā?

Līvānu stikla fabrikas kluba vadītāja Marija Stalidzāne:

— Mūsu kolektīvā spēlē 33 dalībnieki. Diriģenta Jāņa Gaiduka vadībā orķestris cītīgi apgūst repertuāru, kurā līdzās klasikai ir arī R.Paula, G.Ordelovska un E.Rozenštrauha populārās melodijas. Mēģinājumi notiek ik svētdienas un vairākas stundas no vietas, jo citās dienās orķestranti nevar sapulcēties maiņu darba dēļ. Diriģentam patlaban maksājam divus simtus mēnesī, bet ar februāri atalgojuma summa būs lielāka — jāņem vērā arvien pieaugošā inflācija.

Preiļu rajona kultūras nama direktore Valentīna Upeniece:

— Atklāts ir diriģenta jautājums. Nav zināms vai Alberts Rusiņš šeit paliks. Viņa aiziešanas iemesls ir labi zināms rajona izpildkomitejai. Jāpiebilst, ka kultūras nams viņam necik nemaksāja, tāpat kā citiem komerckolektīvu vadītājiem. Droši vien, būsim spiesti meklēt jaunu orķestra vadītāju. Varētu to darīt Uldis Bērziņš, bet viņš ir ļoti noslogots.

Rajona kultūras nodaļas vadītāja Monika Livdāne:

— Jānis Gaiduks ir labs mūziķis, bet tāpēc jau nevajag Rusiņu nonicināt. Tāpēc pirmajā plānā nav jāizvirza savas simpātijas vai antipātijas. Ja Gaidukam varēja pat caur ministriju izkārtot mašīnas iegādi, tad Rusiņš brauc vecā taratajkā.

Turklāt, Alberts neklātienē beidza Daugavpils Pedagoģisko institūtu. Un žēl būtu laist projām tādu speciālistu — mūziķi, kas spēj būt labs virsdiriģents un kurš ir palīdzējis savam kolēģim kļūt par cienītu diriģentu.

Kā iespējamā diriģentu maiņa iespaidos kolektīvu turpmāko dzīvi? Un vai nevar gadīties arī tā, ka Preiļi paliek bez sava pūtēju orķestra? Vai tas nebūs pārāk liels zaudējums vadošu darbinieku ambīciju cīņā?

Voldemārs Romanovskis

No Līvāniem — uz Minsteri

Ivetai šais Ziemassvētku brīvdienās tik daudz kas bija jāpagūst — gan draudzenes jāapciemo, gan pašai ciemiņi jāuzņem, gan bijušie skolotāji un skolasbiedri jāsatiek, gan ar vecākiem par daudzum daudzām lietām jāizrunājas, gan, protams, arī kārtīgi jāizgulas. Jo Vācijā Minsteres latviešu ģimnāzijas 11.klases skolniecei Ivetai Liepai ir visai saspringta darba diena. Astoņos no rīta jau sākas stundas, taču Iveta uzskata, ka tas nemaz nav par agru, jo, ja stundas sāktos vēlāk, turpmākā diena būtu ļoti noslogota.

Stundas Minsterē ilgst 45 minūtes, starpbrīži — 5 minūtes, ir pusdienu pārtraukums, un dažas reizes nedēļā notiek arī pēcpusdienas stundas. Pēc stundām? Tad daudzi atpūšas, citi strādā, lai nopelnītu kabatasnaudu, vai arī nodarbojas kādā sev tīkamā pulciņā. Vakarā — mājasdarbi.

Iveta pastāstīja, ka dzied korī un spēle koklētāju ansamblī. Vēl arī strādā kādā vācu ģimenē — pāris stundas nedēļā uzkopj telpas. Kad vaicāju, kāda pret viņu ir attieksme, Iveta atbildēja, ka viss atkarīgs no paša cilvēka, no tā, cik viņš čakls, kārtīgs. Lai arī vācieši esot vēsi un atturīgi, taču pret viņu attieksme esot ļoti jauka un labvēlīga.

Iveta pa šo laiku labi apguvusi vācu valodu un, kā pati paskaidroja, ne tik daudz iemācījusies jaunus vārdus, kā prasmi runāt, nedomājot. Tāpēc tagad stundās var apgūt angļu valodu, ko, mājās būdama, skolā nemācījās. Tas viņai pašlaik sirdij tuvākais priekšmets, vēl ļoti patīk arī vēsture. Vispār Minsteres ģimnāzija esot vispārizglītojošā skola, kurā ir jūtama humanitārā ievirze un daudz māca valodas, taču priekšmeti ir gandrīz tādi paši kā Latvijas skolās. Kad lūdzu nosaukt kādu priekšmetu, ko Līvānu 1.vidusskolā tomēr nemācīja, Iveta minēja reliģiju. Priekšmetu, kurā uzsvars tiekot likts ne uz ticību, bet uz tās filozofiju, psiholoģiju, cilvēka attieksmi pret Dievu. Iveta šais stundās apgūst katoļu reliģiju, ko, starp citu, pasniedzot prāvests, kurš cēlies no mūsu rajona Vārkavas.

Pašlaik Minsteres ģimnāzijā mācās aptuveni 90 skolēni, no kuriem apmēram 40 ir no Latvijas. Mazākās klases apmeklē bērni no Minsteres, vecākajās pārsvarā mācas skolēni no citām valstīm. Arī pedagogu sastāvs esot «raibs». Ir vietējie — vācu pedagogi, ir — no Amerikas, no Zviedrijas, bet latviešu valodu, piemēram, māca skolotāja no Latvijas. Jā, un esot kāda lieta, kas stundas Minsterē padarot interesantākas, kā tās bijušas mājās, proti, visus priekšmetus māca diskutējot, analizējot un aicinot skolēnus izteikt savas domas.

Vai ģimnāzijā ir stingri noteikumi? Iveta teic, ka nē. Taču stundas kavēt nedrīkst. Vakaros jābūt internātā, un arī tiem, kas nokavējuši ēdienreizes, atsevišķi ēdiens pasniegts netiekot. Internāts atrodas tai pašā skolas ēkā, un tajā mīt apmēram 50 Ivetas vienaudži, pārsvarā — no Latvijas. Vēl Iveta uzsvēra, ka lieliski apzinās, ka tā ir liela iespēja, ko viņai un grupai Latvijas skolēnu devusi Pasaules Brīvo latviešu apvienība un republikas Izglītības ministrija, jo nedz mācību, nedz iztikas nauda viņiem ģimnāzijā nav jāmaksā.

Par grūtumu vaicāta, Iveta minēja vien to grūtumu, kas rastos ikvienam ilgāku laiku talu no mājām starp svešiem cilvēkiem atrodoties un patstāvīgi dzīvot, par sevi rūpēties un atbildēt mācoties. Taču, mājās atgriežoties, tā vien šķitis, ka tikai uz kādu nedēļu bijusi šķirta no draugiem un vecākiem. (Varbūt pie tā «vainīgas» vēstules, kas kopš septembra kārtīgi ceļo no Līvāniem uz Minsteri un atpakaļ?) Taču Iveta neslēpj, ka, prombraukšanai gatavojoties, ak, kā gribējies, kaut vēl nedēļiņu, kaut pāris dienas brīvdienas paildzināt... Taču — bija vien jādodas ceļā.

Kad tiksimies? Vasarā. Kad Iveta būs pabeigusi 11.klasi, bet priekšā būs veseli divi mācību kursi Minsteres latviešu ģimnāzijā.

Ivetai Liepai piezvanīja
Silvija Jokste

KAM ĪSTI JĀPALĪDZ?

• Žēlsirdības kustība enerģiski sāk jauno gadu

Žēlsirdības kustības iniciatore un galvenā organizatore mūsu rajonā — ārste M.Veita. Tieši viņa arī uzjundīja un savāca kopā pie Preiļu pilsētas valdes priekšsēdētāja J.Brica vairākus pārstāvjus no tām organizācijām, kas šodien lemj un gādā (vai, vismaz, kam tas būtu jādara) par veciem, vientuļiem, nespējīgiem ļaudīm, slimiem sirmgalvjiem, invalīdiem. Uzaicināti bija ļaudis no Sarkanā Krusta biedrības, invalīdu biedrības, sociālās nodrošināšanas nodaļas, pensionāru pārstāvji, bet ne visi no minētajiem bija ieradušies.

Kam ir vajadzīga palīdzība? Neapšaubāmi, tādi ļaudis mūsu sabiedrībā ir. Uz vietas guļoši, nespējīgi, vientuļi. Bet ir atšķirība. Ir, piemēram, cilvēki, jā, veci un vientuļi savā laulības kopdzīvē, bez bērniem, bet ar iekrājumiem, ko citiem, savulaik bērnus velkot, nav izdevies ietaupīt, un viņi pretendē un veiksmīgi arī iekļūst pabalstāmo skaitā. Ir cilvēki, kam meita vai dēls otrā Latvijas malā ir lielos priekšniekos, savu māti vai tēvu sen savākt pie sevis griboši, bet viņi labāk izvēlas savu ierasto dzīves vietu un arī pretendē un veiksmīgi iekļūst aprūpējamo sarakstos. Veitas kundze minēja vairākus šos piemērus, uzsverot, ka līdz ar to apgādājamo Preiļu veco ļaužu saraksts izstiepies ievērojamā garumā. Viņa piedāvāja konkrētu priekšlikumu — sagatavotu anketu, kura tiks aizpildīta par katru veco cilvēku un kurā beidzot parādīsies tiešas ziņas par apgādniekiem, saņemamajām pensijām, pabalstiem, veselības stāvokli.

Priekšlikums (vai varbūt lūgums) bija arī A.Slobodjeram, rajona invalīdu biedrības priekšsēdētājam — atvērt Preiļos veikaliņu vai arī nodaļu, kā tas ir vairākās citās republikas pilsētās, kur nabadzīgie ļaudis, invalīdi par simbolisku samaksu, jo par velti ņemtais daudziem aizvaino pašcieņu, varētu iegādāties saziedotas lietotās mantas un arī talonu sistēmas laikos — vairākas preces, pēc kurām invalīdam izstāvēt rindā, protams, nav iespējams. Ar skeptisku attieksmi to uzņēma pilsētas mērs J.Brics. Protams, mūsu sabiedrībā ar tik zemu morāli, kroplo un nevarīgo cilvēku privilēģijas nekautrētos izmantot arī radu radi un paziņu paziņas, un, kā atzina M.Veita, dažs labs invalīds grupu ir ieguvis ne tik daudz veselības dēļ, cik ļoti «pareizi noformētu un aizpildītu papīru dēļ». Un vēl šajā sakarībā viņa teica, ka satriecoši ir redzēt, kā deviņdesmitgadīgs vai cits tikpat cienījamā vecumā esošs sirmgalvis ierodas kārtot un saņemt invaliditātes grupu... Valdības pieņemtajos likumos iezogas pretrunas, ja vecie cilvēki pieliek visas pūles, lai saņemtu invaliditātes apliecinājumu. Protams, veselie jau grupu nesaņem, tomēr starp slimu un invalīdu ir atšķirība.

— Es ar Ziemassvētku dāvanām apjozu visus vecos pēc pašreizējā saraksta, — ar rūgtu ironiju teica M.Veita. — Un izrādījās, ka dažs labs pat vairs nav starp dzīvajiem. Žēlsirdības māsas, kas viņus aprūpēja, ir noklusējušas. Kādēļ? Varbūt pašas tur ilgi nebija bijušas, bet varbūt vēl tāpēc, ka izdevīgi skaitīties par aprūpētāju?

Žēlsirdības sūtījumi. Tie pienāk bieži. Tomēr beidzot ir jāpanāk, lai humānā palīdzība, precīzāk sakot, sūtījumi, tiktu fiksēti komisijas klātbūtnē tos saņemot, un fiksēti — izdalot. Un dodot tiem, kam patiešām ir nepieciešami. Tāpēc nākošais ierosinājums šajā sanāksmē bija nodibināt komisiju, kas, pirmkārt, apsekos visu veco ļaužu dzīves apstākļus, aizpildīs jau minētās anketas, izlems, kuram un kāda palīdzība patiešām ir vajadzīga, kam ir nepieciešamas brīvpusdienas. Tām šogad gan tiks mazāk līdzekļu. Otrkārt, šīs komisijas ziņā visu saņemto žēlsirdības sūtījumu atvēršana, uzskaitīšana un sadale. Arī vietējo dāvinājumu godprātīga sadale. Veco ļaužu interešu sardzē iestājoties, klātesošie pilsētas saimniekam diezgan stingri uzstāja ar lūgumu pēc telpām, prasot pēc tām, kas atrodas invalīdu biedrībai blakus, un cerīgi sprieda par kāda pilsētā populāra kooperatīva atbalstu, tas ir, iespējamo atbalstu — malkas sagādē utt. Tā teikt, lūgšot šo kooperatīvu kļūt par sponsoru, mecenātu. Lai dod Dievs, ka es šoreiz kļūdos, bet žēlsirdības darījumi kā bagātnieku prestiža cēlāji ir cieņā tikai citās valstīs. Un valdības likums par atbrīvošanu no nodokļu maksāšanas tiem uzņēmējiem, kuri nodarbojas ar labdarību, arī kaut kur iestrēdzis.

Bet telpu jautājums vispār, kā rādās, tiks atrisināts pozitīvi. Protams, lems deputāti, bet vismaz Brica kunga nostāja īpaši noraidoša nebija. M.Veita uzzīmēja kārdinošu nākotnes ainu, ka šajās telpās būs vieta arī medmāsai, kas noteiktā laikā dežurēs, pensionāriem izmērīs spiedienu, konsultēs. Te ieradīsies arī citi ļaudis, vārdu sakot, izveidosies tāds neliels klubiņš pensionāriem. Republikā ir dažādas organizācijas, biedrības, asociācijas arī dažādiem slimniekiem, piemēram, ar bronhiālo astmu slimojošiem, diabētiķiem un citiem, tiem pašiem černobiliešiem. No rajona neviens slimnieks nesastāv šajās biedrībās, bet tieši šajās telpās varbūt rastu pieturas punktu, lai saorganizētos. Republikas mērogā šo organizāciju ietvaros viņi var saņemt daudzveidīgu un lielu palīdzību.

Minētā padome invalīdu un maznodrošināto veco ļaužu interešu aizstāvībai tika nodibināta. Tajā būs šādi cilvēki — M.Veita (Žēlsirdības kustība), A.Slobodjers (Invalīdu biedrība), I.Mihailova (sociālās nodrošināšanas nodaļa), V.Grodņa, B.Gurgāne (pensionāres), M.Gibele (katoļu biedrība), A.Vasiļjeva (Sarkanais Krusts).

Līvija Rancāne

SĒDI KRŪMOS UN ĶER «LĀČUS»

Ka pie mums zog visu, pat to, kas piesiets, zināms. Avīzēs gan vairāk raksta par dārgu mantu nemanītu aiznešanu vai nolaupīšanu, taču izrādās, ka zagļi gatavi ņemt visu. Par ziemošanai novietoto bišu stropu aplaupīšanu un izpostīšanu tomēr vēl nebija nācies dzirdēt, kamēr šo ziņu mums neatnesa jauns puisis no kopsaimniecības «Dubna». Savā laikā tās dravas slava bija dzirdama tālu, tā bija sava veida skola citiem dravniekiem, un vadītājs A.Bernāns, kamēr nebija aizgājis pensijā, izskolojis nevienu vien biškopības draugu un entuziastu. Par tādu sevi uzskata arī mūsu jaunais paziņa, kura rakstu publicējam. Ja to būtu rakstījis žurnālists, kā viņš sākumā vēlējās, nebūtu iznācis tik emocionāli. Un vēl — redakcijai nu kļuva zināmi arī dažu nu jau notverto «lāču» uzvārdi. Vēl mums liekas dīvaini, ka nu pie katra stropa jānoliek pa sargam — cik tad sen ziemojošu bišu strops bija svētums ikvienam cilvēkam, ne tikai dravas saimniekam, vienīgi uz īstajiem lāčiem tas neattiecās, bet tiem taču šajā laikā Dievs lēmis gulēt ziemas miegu...

Mēs visi zinām, cik dabai nepieciešamas bites — bez tām nav ne augļu, ne ogu un daudz kā cita. Zinām arī to, cik cilvēka veselībai noderīgi bišu ražotie produkti, tapēdējā laikā bišu turēšana kļūst gluži neiespējama, vismaz kopsaimniecībā «Dubna». Pirmkārt tāpēc, ka grūti atrast dravai piemērotu vietu, kur tuvumā nebūtu ziemāju lauku, jo pavasaros tos bagātīgi aplaista ar ķīmikālijām un tā darītāji reti ņem vērā dravas tuvumu, dravniekus savlaicīgi nebrīdina. Otrkārt, dravai vajadzīgi piebraucamie ceļi. Treškārt, nepieciešamas labas ganības, kur bitei ņemt nektāru. Šādus apstākļus grūti «salasīt kopā». Bet pats briesmīgākais ir «divkājainie lāči». Gandrīz nepārtraukti tiek aplaupītas bites, un tas kļūst aizvien neciešamāk.

Mūsu kopsaimniecības dravā bija simts bišu saimju. Jau aizpagājušajā gadā izlaupītas divdesmit. Daļu nācās norakstīt, citas atjaunojām. Saucām palīgā milicijas darbiniekus, bet viņi ieteica pasēdēt krūmos un pašiem saķert zagļus. Saprotam, ka milicijai daudz svarīgāku lietu, ar kurām netiek galā, bet cik ilgi dravnieks lai sēž krūmos un kā i zina, kad nāks laupītāji.

Pagājušajā ziemā no dravas, kura atrodas kopsaimniecības «Dzintars» Kvederos, pāris saimes nozaga ar visiem stropiem. Pavasarī atklājām, ka Kursīšos atkal izlaupītas piecpadsmit saimes. Gan pats, gan saimniecības priekšsēdētājs ziņojām milicijai (bet kam gan citam?), tā apsolīja ierasties. Divas dienas atlikām visus darbus un gaidījām — neatbrauca. Bišu saimes atjaunojām, pārdalot stiprākās. Līdz rudenim zagļi pieklusa, bet tad atkal turpat Kursīšos iznīcināja deviņpadsmit saimes, šoreiz jau gluži barbariski — izgāžot medu un salaužot kārītes. Dažos stropos bija izrautas vairākas kārītes un šīs saimes, protams, bija pagalam, no citiem izņemtas visas un bites atstātas bešā. Atkal ziņojām milicijai. Šoreiz zagļi tika notverti.

Nepagāja ilgs laiks, kad tika izlaupīta drava Dovalē, piecpadsmit saimes te droši vien nebūs spējīgas sagaidīt pavasari. Kopsaimniecība tās var norakstīt, bet kas atlīdzinās nodarītos zaudējumus? Varbūt tos atlīdzinās notvertais zaglis, samaksās par medu un bitēm. Bet kas mums segs izdevumus par tagad tik dārgo cukuru, ko esam izēdinājuši saimēm, par benzīnu, kas sadedzināts, braukājot uz dravu? Un kad īsti beigsies šī cūcība?

Vēl gribu pieminēt arī lietas morālo pusi. Reizē ar bišu saimju norakstīšanu manas profesijas ļaudīm samazinās arī alga, kura jau tā ir minimāla. Kāds prieks strādāt tālāk, ja iepriekš zini, ka visi centieni tā vai tā būs veltīgi? No mums pieprasa: «Kur medus — cukuru bišu piebarošanai taču dodam!»

Esmu izmisumā. Kur ir izeja? Šķiet, likvidēt dravu un dzīvot bez tā, ko dod bites darbs, nav prātīgi. Bet kā palikt uzticīgam biškopībai, ja cilvēku attieksme pret to nemainīsies?

Gunārs Skutelis,
kopsaimniecības «Dubna»
biškopis

Pareizticīgie ļaudis un vecticībnieki 7.janvārī atzīmēja Ziemassvētkus. Tiem veltīts pasākums notika arī Preiļu 2.vidusskolā. Uz sarīkojumu bija sanākuši lieli un mazi, netrūka jautrības, tautas spēļu un stafešu, bija garšīgas piparkūkas un konfektes. Par to paldies jāteic skolas kolektīvam, kurš no sirds bija parūpējies, lai skaistie Ziemassvētki bērniem sagādātu patiesu prieku, nestu labestību, kuras šajos laikos mums tik pietrūkst.

Attēlos:
sarīkojumā, kā tas Ziemassvētkos pieņemts, neiztika bez tautas spēlēm un jautrām stafetēm (augšējais attēls pa kreisi);
koncerta laikā: Kāpēcītis un Petruška meklē erudītus Ziemassvētku dalībnieku pulkā (augšējais attēls pa labi);
ciemos pie bērniem atnākuši budēļi.

Foto — J.Silickis

Televīzijas programma

Otrdiena, 14.janvāris

LATVIJAS TV I
18.00 Šodien. 18.10 Darbs un daba. 18.40 Temīdas svaros. 19.25 Arēna. 19.40 Vizīte. 20.00 Bērniem. «Pauna». 20.15 Lūdzu vārdu! 20.30 Panorāma. 21.05 Kinovakars. «Tāla gaisma». Atmiņas par režisoru A.Rusteiķi. Režisora R.Kalniņa filma «Akmens un šķembas».

LATVIJAS TV II
17.00 Diena pasaulē. 18.00 Šodien. 18.10 Ziņas. Pārraide no Viļņas. 18.30 Ziņas (krievu val.). 19.00 Ziņas. Pārraide no Tallinnas.

OSTANKINAS TV
19.15 Mākslas filma «Rūsa». 1.sērija. 20.45 Labu nakti, mazuļi! 21.00 Ziņas. 21.35 Kinoserpentīns. 22.50 «No Londonas - ar mīlestību...». 1.raidījums. 23.25 Devītnieks. 24.00 Ziņas.

LATGALES TV
21.35 Lietuvas TV filma «Viļņa, 1991.gada janvāris». 22.20 Reģions.

KRIEVIJAS TV
16.00 Dzīves rudens. 16.15 Dok.filma «Pēdējā iespēja». 17.15 Lietišķa sieviete. 17.45 Informatīvi komerciāla programma. 18.00 Eglīte, Kremlis un Jaunais gads. 19.00 Reforma. 19.40 Krievijas parlamenta vētnesis. 20.00 Vēstis. 20.20 Svētki katru dienu. 20.30 «Nabago zelts». 1.filma «Sāņa». Par olimpisko čempionu A.Belovu. 21.20 Jocīgi notikumi. 21.50 Filma «Zvaigžņu pasaule». Par piecu populāru mūsdienu sieviešu romantiskajiem likteņiem. 22.40 Lietišķais kurjers. 23.00 Vēstis. 23.30 Autošovs. 24.00 Sabiedriskā doma. 0.10 Koncertfilma.

Trešdiena, 15.janvāris

LATVIJAS TV I
9.00 Vizīte. 9.20 Savai zemītei. 10.05 Mācīsimies svešvalodas! 18.00 Šodien. 18.10 Mult.filma. 18.20 Cilvēks zvēru pasaulē. 18.50 Brīvais mikrofons. 19.40 Mērnieku laiki. 20.00 Bērniem. «Videoputeklis». 20.30 Panorāma. 21.05 Andante no V.A.Mocarta Koncerta klavierēm ar orķestri. 21.15 Fotogrāfija. 21.40 Mākslas pasaulē. 22.40 Roka klasika. «Queen».

LATVIJAS TV II
17.00 Diena pasaulē. 18.00 Šodien. 18.10 Ziņas. Pārraide no Viļņas. 18.30 Ziņas (krievu val.). 19.00 Ziņas. Pārraide no Tallinnas. 19.15 Koncerts «Ziemassvētku raksti».

OSTANKINAS TV
19.45 Mākslas filma «Rūsa». 2.sērija. 20.45 Labu nakti, mazuļi! 21.00 Ziņas. 21.35 Situācija. 22.15 Mākslas filma «Vakara variants». 23.40 Estrādes koncerts.

OSTANKINAS TV
24.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV
8.00 Vēstis. 8.20 Vācu valoda. 8.50 Vaļasbrīdis. 9.05 Vācu valoda. 9.35 Autordziesmu koncerts. 10.15 J.Podnieka filma «Mēs». 11.10 O.Mandelštama dzīve un nāve. 12.10 Zemniecības jautājums. 12.30 N.Sandurs. «Jaunkundzīte». TV izrāde. 14.00 Vēstis. 16.00 Kontakts. 16.30 Menedžeru skola. 17.00 Tālie Austrumi. 17.45 Informatīvi komerciāla programma. 18.00 Pasaules kausa izcīņa peldēšanā. 18.40 No kopējā uz privāto. 19.00 Dzejnieki I.Karlovs un M.Kabakovs. 19.40 Vaļasbrīdis. 20.00 Vēstis. 20.20 Svētki katru dienu. 20.30 Ar skatienu pret Krieviju. 20.50 Dok.filma «Kas ir groziņā?». 21.00 Augstākās Padomes sesijā. 21.30 Pazīstamais svešinieks. 22.00 Studija «Nota Bene». 23.00 Vēstis. 23.20 Otrais vai sešpadsmitais.

Ceturtdiena,16.janvāris

LATVIJAS TV I
9.00 Atvasara. 9.30 Balle ar simfonisko orķestri. 10.15 Mācīsimies svešvalodas! 10.55 Fotogrāfija. 18.00 Šodien. 18.10 Dok.filma «Kas dārzā saimnieks?». 18.30 Mult.filma. 18.40 Bērnu vokālā ansambļa «Palāsītes» koncerts. 19.30 Zaļais ceļš. 20.00 «Bībeles stāsti bērniem». 2.stāsts «Karstais suns». 20.30 Panorāma. 21.05 Programma «X». 1.daļa. 21.35 Mākslas filma «Monopols». 10.sērija. 22.25 Programma «X». 2.daļa.

LATVIJAS TV II
17.00 Diena pasaulē. 18.00 Šodien. 18.10 Ziņas. Pārraide no Viļņas. 18.30 Ziņas (krievu val.). 18.40 Mult.filma. 19.00 Ziņas. Pārraide no Tallinnas. 19.15 Atvasara (krievu val.).

OSTANKINAS TV
19.45 Mākslas filma «Rūsa». 3.sērija. 20.45 Labu nakti, mazuļi! 21.00 Ziņas. 21.35 Skan mūzika. 23.05 «Kriminform» ziņo... 23.20 «No Londonas - ar mīlestību...». 2.raidījums. 24.00 Ziņas.

LATGALES TV
21.35 Latgales ziņas (krievu val.). 22.00 Latgales ziņas. 22.25 Latgales rajonu pašvaldības.

KRIEVIJAS TV
8.00 Vēstis. 8.20 Spāņu valoda. 8.50 Vaļasbrīdis. 9.05 Spāņu valoda. 9.35 Stunda bērniem. 10.35 J.Podnieka filma «Mēs». 11.30 Žanra meklējumos. 13.05 Apraksts «Mūsu vecā universitāte». 13.40 15 minūtes pēc «Jaunā laika». 14.00 Vēstis.16.00 M.Arcibaševs. «Ienaidnieki». TV izrāde. 17.45 Informatīvi komerciāla programma. 18.00 Šķautnes. 18.45 Krievijas parlamenta vēstnesis. 19.00 Reforma. 19.40 Vaļasbrīdis. 20.00 Vēstis. 20.20 Svētki katru dienu. 20.30 SKV. 20.40 Mākslas filma «Santabarbara». 9.sērija. 21.30 Krievijas Federācijas AP sesijā. 21.55 Piektais ritenis. 23.00 Vēstis. 23.25 Piektais ritenis.

Dežūra policijas iecirknī

Arī redakcija, tāpat kā visas Preiļu organizācijas, kam ir autotransports, saņēma pilsētas mēra parakstītu rīkojumu par dežurēšanu policijas iecirknī. Noteiktajā laikā bijām dežūras vietā. Nepaspējām vēl lāgā iepazīties, kad iecirkni ienāca kāds vīrietis un dusmīgā balsī teica:

— Jūs te visi sēžat, bet neko nedarāt!

To izteicis, vairāk ne vārda nebilsdams, viņš aizgāja, tā arī nepaskaidrojis, kas un kur noticis.

No policijas iecirkņa labi redzama pilsētas visdzīvākā daļa — ielu krustojums un laukums. Tur viss bija mierīgi.

Dežurējošie policisti ātri apsvēra, kur jāveic dežūrbrauciens, un mēs devāmies ceļā. Iecirkņa priekšnieks Jānis Vaivods paskaidroja, ka visbiežāk klaiņojošas grupas var sastapt pasta un kultūras nama rajonā, pie autostacijas un restorāna. Turp veda arī mūsu ceļš, taču šoreiz tikai pie restorāna, kura bija slēgtais vakars, ieraudzijām «jautru» kompāniju.

Šī nakts pilsētas centrā aizritēja mierīgi, tāpēc mums bija laiks parunāt par municipālās policijas lietām. Preiļos darbojas tā vēl neilgu laiku — kopš pagājušā gada 1.novembra, bet pārkāpumu reģistrācijas žurnāls tiek aizpildīts kopš 10.decembra. Kas tajā jau ierakstīts? Desmit cilvēki aizturēti, daži samaksājuši soda naudu. Raksturīga detaļa: visi ir gados jauni cilvēki, visi bijuši iereibuši, helāka daļa — nekur nestrādā. Nav par ko nomaksāt sodu, bet nauda žūpošanai atrodas.

Savas pastāvēšanas laikā municipālā policija ne tikai uzzinājusi vietas, kur visbiežāk parādās grīļojošos jauniešu kompānijas, noskaidrojusi cilvēkus, kuriem tik iedzert, kuri vēlā vakara stundā var atņemt vientuļam gājējam somu vai iztīrīt kabātas, bet arī to, ka to visbiežāk dara vieni un tie paši dauzoņas.

Sāka, preļīgi esot iejet kultūras namā, kad tur tiek rīkoti danči — jaunekļi un pat meitenes ar cigaretēm zobos streipuļo pa deju zāli. Un vienkārši jābrīnoties, cik tālu var nolaisties cilvēks, kuram vēl visa dzīve priekšā. Varbūt tādas vietas vispār slēgt, ja tur nevar ieviest kārtību?

Municipālās policijas iecirknis jau paspējis sevi parādīt darbos, taču arī problēmu ir ne mazums, kuru risinājums atkarīgs ne tikai no pilsētas, bet arī no republikas vadības. Vajadzīga vienota forma, kuru varētu papildināt ar atribūtiku, kas nepārprotami norādītu — tā ir Preiļu municipālā policija, nepieciešama sava automašīna, jo ne katra organizācija ir gatava iedalīt dežūrām autotransportu. Vajadzīgi vēl pāris kārtīgi un apzinīgi cilvēki policijas rindu papildināšanai. Preiļieši, varbūt jau ievērojuši vīrieti ar iesirmu bārdu policijas virsjakā — tas ir vecākais policists Viktors Kozmins. Par viņu ir labas atsauksmes no iedzīvotājiem. Lūk, tādi cilvēki vajadzīgi, lai mūsu pilsētā beidzot būtu kārtība. Iecirknī dienē arī trīs alternatīvā dienesta puiši — Romualds Mozulis, Romans Loginovs un Aldis Džeriņš.

— Mums palīdz valsts policijas dienests jeb milicija, kā vēl pa vecam dažreiz sauc, vadība un atbildīgie darbinieki — dažreiz kopā dodamies kādā uzdevumā, izmantojam viņu autotransportu. Par mums rūpējas arī pilsētas valde, — pastāstīja Jānis Vaivods.

Protams, katram gājējam nenoliksi apsardzei blakus policistu. Varbūt labāk vēlā vakarā censties nebūt vienam uz ielas? Jo tie, kam prātā tumši darbi, seko policijas darbībai un nekavējoties dod signālu saviem līdzgaitniekiem, kuri rīkojas ātri un nesaudzīgi. Tāpēc nav taisnība tam drūmajam apmeklētājam, kurš apvainoja policiju bezdarbībā. Nezāles parasti sakuplo nemanāmi, un ir vajadzīgs laiks, lai tās izravētu un dzīvi pilsētā padarītu mierīgu.

A.Mežmalis

Kāds būs 1992.gads?

Daudzos mūsu dzīvokļos tagad ir redzamas noslēpumainas figūriņas, kas vecā gada pēdējā vakarā izlietas no vaska, svina vai alvas. Par ko tās stāsta, ko pareģo — to var zināt tikai pats savas laimes lējējs. Lai piepildās jūsu sapņi! Bet ko pasaulei sola astrologi, kas uzmanīgi seko Visuma dzīvei? Kādu viņi redz šo un tuvākos gadus viena vai otra mūsu planētas reģiona liktenī?

LATVIJA. Zinātnieki aicina šīs 1991.gada 21.augustā dzimušās valsts tautu būt pacietīgai. Valsts tikai mācās dzīvot patstāvīgi: pagaidām sper pirmos patstāvīgos soļus, tāpēc tās struktūras tuvākajos mēnešos saskarsies ar ļoti smagām sociālajām un ekonomiskajām problēmām. Tomēr tās nebūs katastrofālas. Republika, laužoties cauri pašreizējai miglai, soli pēc soļa iegūs pārliecību par saviem spēkiem. Negaisa mākoņi pakāpeniski izklīdīs, un pirmie pavasara dzinumi dos augļus pēc pusotra, diviem gadiem.

KRIEVIJA. Gaidāmi grūti laiki. Šogad padziļināsies ekonomiskā krīze, un valsts būs pavisam tuvu pilsoņu karam. Tomēr gada otrajā pusē zvaigznes būs labvēlīgākas — militāru sadursmju iespējas mazināsies. Nostiprināsies Krievijas attiecības ar musulmaņu valstīm. Kaut gan iespējami satricinājumi, režīms nemainīsies. Krievijas prezidentu Borisu Jeļcinu ievēlējusi tauta, un tauta zina, ko dara, atzīmē Tunīsijas astrologs Sīriss Mandels.

ASV. Valstī, kur šā gada beigās dzīvos jau vairāk nekā 256 miljoni cilvēku, būs noverojama ekonomiskā lejupslīde. Bez tam starp Floridu un citiem «sausajiem» štatiem, pēc zinātnieku domām, var sākties savdabīgs karš ūdens deļ. Iespējams, ka tuvākajos gados parādīsies telefoni ar sinhronu tulkojumu svešvalodās, bet videokameras, kuras ražo Amerikas Savienotajās Valstīs, tiks samazinātas līdz pastmarkas izmēriem un maksās mazāk par 50 dolāriem. Sakarā ar šādu progresu ap 2004.gadu Kanādas Ņūfaundlendas province izstāsies no Kanādas un iestāsies Savienotajās Valstīs. Tai sekos vairākas citas Kanādas provinces.

DIENVIDSLĀVIJA. Iekšējie kari novedīs šo zemi līdz sabrukumam: parādīsies vairākas neatkarīgas valstis, kuru tautas turpmāk pašas noteiks savu likteni un centīsies iegūt autoritāti pasaules asociācijā.

IRĀKA. Prezidents Sadams Huseins aizies politiskajā nebūtībā. Tomēr ne tik drīz no šī reģiona pazudīs ļaundarības, kuras pastrādājis Huseins. To ēna vēl ilgi vajās pašu Irāku un kaimiņvalstis.

INDIJA. Pēc 40 gadiem šī zeme apsteigs Ķīnu iedzīvotāju skaita ziņā. Indija kļūs par visvairāk apdzīvoto valsti pasaulē.

Astrologu viedokli apkopoja
Vitolds Beķeris,
LETA korespondents

Nēģeri uzskata tā, bet mēs?

Nesen Amerikas Savienotajās Valstīs televīzijā bija organizēts «apaļais galds», kura dalībnieki apsprieda Amerikas melnādaino iedzīvotāju sociālo stāvokli. Izrādījās, ka ASV dzīvo jau trešā paaudze melnādaino iedzīvotāju, kuri nekad nav strādājuši un nestrādā. Televīzija parādīja interviju ar kādu bezdarbnieku, kurš pārtiek no sociālā dienesta līdzekļiem. Viņam uzdeva jautājumu: «Kāpēc nestrādājat?». Atbilde bijusi satriecoša — kāpēc man būtu jāstrādā?

Šis nēģeris patiešām to nesaprot. Jo nav strādājis viņa tēvs un māte, vectēvs un vecmāmiņa. Kāpēc tad būtu jāstrādā viņam? Cilvēkam jau izveidojusies ačgārna psiholoģija: viņš uzskata, ka nevis viņš valstij, bet gan valsts ir viņam parādā. Rezultātā — 67,6 procenti melnādaino vīriešu ASV nestrādā. Turklāt 40 procenti no viņiem ir analfabēti. Kad viņiem vaicā — kāpēc, viņi atbild: «Mēs bijām verdzībā». Bet verdzība taču tika atcelta pirms 200 gadiem!

Tā raksta žurnāls «Novoje vremja» un piezīmē: tieši tādu pat ačgārnību sociālistiskā sistēma, tikai — īsākā laikā, paspējusi izveidot mūsu apziņā. Arī mēs gribam, lai par mums domā un rūpējas valsts, arī mēs gribam daudz saņemt, bet maz dot pretī. Tāpēc galvenā problēma šobrīd ir ne tik ekonomiska, cik sociāli psiholoģiska rakstura — kā iemācīt neseno komunisma cēlāju sākt celt attīstītu kapitālismu...

Cilvēki! Kāpēc?..

• BĒRZA STĀSTS

Savu bērnību neatceros. Kad biju jau krietni paaudzies un sāku nopietni vērot apkārtējo pasauli, vislielāko iespaidu uz mani atstāja pretī augošā stultu egļu rinda. To kuplais un vienmēr zaļais skuju vainags slīga pār ceļu, kas vijās starp mani un eglēm. Manā pusē viena pēc otras tapa jaunas mājas, un es ar interesi vēroju šurp atnākušos cilvēkus, viņu dzīvi.

Varbūt viņi nenojauta, ka es dzīvoju viņiem līdzi? Taču bija brīži, kad likās, ka esmu viņiem vajadzīgs. Kā gan citādi viņi zinātu, ka atnākusi ziema vai vasara, ka ir rudens vai pavasaris? Katru reizi es centos saposties savādāk, ar jaunu tērpu priecēt cilvēku acis. Un cik gaiša likās apkārtējā pasaule, ja cilvēki to pamanīja: «Skaties, bērzam pumpuri pavisam zaļi — pavasaris klāt.».

Kad es uzgērbu sarmas balti vizuļojošo mantiju, cilvēki mani sauca par baltās pasakas princi. Uz rudenīgi dzelteno ietērpu viņi nezin kāpēc raudzījās ar skumjām. Un arī man tad biežāk, nekā citkārt, asaras lielām lāsēm ritēja pa zariem, veidojot ceļa malā peļķes.

Tā, vienmēr mainoties, es liku cilvēkiem domāt par dzīves mainību.

Pretējā pusē, aiz eglēm, cilvēki nāca pavadīt savus tuviniekus un draugus mūžības ceļā. Tādās reizēs mēģināju sazināties ar saviem brāļiem tur — viņpus ceļa. Viņi atvadu brīžu bij daudz pieredzējuši un zināja teikt: «Tādi jau tie cilvēki ir — daudz nedomā par mūžību, par tiem, kas blakus. Viņi grib sev tik daudz līdz mūžības vārtiem iegūt, ka viņu sirdis kļūst rūpēs kļūst cietas un nežēlīgas.».

Tā, mūžam mainīga, ritēja mana dzīve, un likās, ka tā nebeigsies. Bet tad... Kādu dienu atnāca vīrs un man visapkārt izraka grāvi. Asinis sastinga manās dzislās — es taču vairs nevarēšu augt un zaļot, manas saknes ir ātraktas, tās izžūst. Vai tad cilvēks to nezināja? Pēc kāda laika vīrs atnāca atkal — ar zāģi. Viņš uzrāpās pa stumbru un sāka zāģēt. Vispirms vienu lielo zaru, tad otru — abus līdz pusei. Es raudāju. Visu nakti asaras, mana dzīvības sula, tecēja pa stumbru lejup, un likās, ka pēdējie spēki nu ir galā. Es nevarēju saprast, kāpēc mani grib nomaitāt — visu mūžu taču biju centies cilvēkiem darīt tikai labu. Bet es izturēju arī šoreiz, tikai lipīgs, appelējis strautiņš no abām rētām liecināja par man nodarīto pārestību.

Bet tad kādu dienu pie debesīm savilkās tumši mākoņi. Auka aurodama drāzās pāri laukiem un koku galotnēm. Agrāk biju ne tādu vien negaisu pārlaidis, taču tagad cilvēka roka mani bija nāvīgi savainojusi. Lai kā pūlējos atvairīt vēja neganto uzbrukumu, brāzma nogāza vispirms vienu, tad arī otru aizzāģēto zaru.

Viss mans zaļais vainags bezspēcīgi gulēja ceļa malā, un manas acis satumsa. Nu arī es biju mūžības vārtu priekšā...

Cilvēki, ko es jums nodarīju? Kāpēc jūs esat tik ļauni? Kāpēc?..

N.P. *(Preiļos)*

FAKTS. Pagājušajā gadā tika iznīcināts kupls un skaists bērze Preiļos, Kalnu un bijušās Sudmaļa ielas krustojumā.

DĀVANA NO VIŅPASAULES

Tā žurnāls «Eho planeti» nosaucis superlaineri TU—154 B2 Lukss, kuru bijušais PSKP ģenerālsekretārs L.Brežņevs uzdāvinājis Etiopijas Darba partijas ģenerālsekretāram Mengistam Haile Mariamam.

Izgatavot lidmašīnu L.Brežņevs uzdevis neilgi pirms savas nāves. To būvējuši pēc speciāla pasūtījuma un visus darbus stingri kontrolējuši. Ar līdzekļiem nav skopojušies. Laineris (pat pēc vispieticīgākajiem aprēķiniem) izmaksājis 60 miljonus dolāru. Tā būvēšanu nav apturējusi ne paša Brežņeva, ne divu viņa pēcnācēju nāve, ne arī pārkārtošanās. Un, lūk, 1988.gadā, tas ir — 6 gadus pēc uzticamā Ļeņinieša nāves, supermodernais laineris nodots adresātam.

Taču Etiopijas marksistu līderis nezin kāpēc nav atbraucis pat palūkoties uz superdārgo suvenīru. Tikai pēc diviem gadiem viņš atcerējies sava kādreizējā drauga dāvanu, bet lidmašīna neesot uz viņu atstājusi nekādu iespaidu. Viņš apskatījis lainera salonus (tie aprīkoti ar jaunāko elektroniku, ir guļamistabas, vannas istaba, darba kabinets un kabinets viesu uzņemšanai, sienas apšūtas ar ādu, uz grīdām — dārgi paklāji), nokāpis pa trapu un, ne vārda neteicis, aizbraucis no lidlauka prom. Mariams tā arī ne reizi neesot izmantojis šo laineri.

Lidmašīna dārgi izmaksājusi arī Etiopijai. To apkalpojusi padomju lidotāju apkalpe, kurai algu maksājusi valūtā, divreiz laineris lidojis uz PSRS profilaktiskajai apskatei, par ko Etiopija samaksājusi 2 miljonus dol. Pēc valdības karaspēka kapitulācijas aviobāzes noliktavās atrastas TU—154 rezerves daļas par 34 miljoniem dolāru.

Etiopija, kur tāpat kā citas Āfrikas valstīs, joprojām valda mānticība, nav pieņemts saņemt dāvanas no viņpasaulē aizgājušajiem — tās nesot nolaimi. Varbūt patiešām tā tas ir, jo pirms pusgada Etiopijas pirmajam marksistam nācās bēgt no savas valsts, kad sanāknotā tauta sacēlās pret viņa režīmu.

* * *

Bet TU—154 arī tagad stāv lidlaukā — nevienam nevajadzīgs, pasakaini grezns un dārgs. Kā mēms liecinieks bezjēdzīgi izlietotiem līdzekļiem un cilvēku pūlēm.

ROŽUPES PAGASTA IEDZĪVOTĀJU ZIŅĀŠANAI

Rožupes pagasta zemes ierīcības projekts būs uzlikts zemes lietotāju apskatei pagasta telpās no 14.janvāra līdz 27.janvārim. Zemes komisija sniedz konsultācijas otrdienās, ceturtdienās no plkst.10.00 līdz 16.00.

Zemes komisija

KOPSAIMNIECĪBAS «NĀKOTNE»

PRIVATIZĀCIJAS KOMISIJA PAZIŅO,
ka kolhoza kopsapulce notiks 1992.gada 24.janvārī plkst.10.00 kopsaimniecības kultūras namā.

Darba kārtībā: kopsaimniecības «Nākotne» paju kapitāla daļu aprēķina rezultātu apstiprināšana.

KOPSAIMNIECĪBA «AUSMA»

paziņo,
ka uz esošās saimniecības bāzes tiek dibināta paju sabiedrība.
Sabiedrības dibināšanas sapulce notiks 14.februārī plkst.10.00.

Līdz 1.februārim saimniecības grāmatvedībā var iepazīties ar paju kapitāla daļas aprēķiniem.
Telefons 34596.

AR 1992. GADA 1. JANVĀRI PAR VĒSTULĒM, KURAS TIEK SŪTĪTAS ĀRPUS LATVIJAS REPUBLIKAS, JĀMAKSĀ PĒC STARPTAUTISKĀ TARIFA. PAR VĒSTULI, KURAS SVARS IR LĪDZ 20 GRAMIEM, — 1 RUBLIS.

PREIĻU VALSTS SAKARU UZŅĒMUMS

MŪZIKAS AĢENTŪRA «CONSUM»
SADARBĪBĀ AR PREIĻU PILSĒTAS VALDI
atver savu pārstāvniecību Preiļu pilsētā. Sakarā ar to tiek izsludināts konkurss pārstāvniecības vadītāja amatam. Darba alga 2000 rbļ. mēnesī. Darbs saistīts ar kultūras darba organizēšanu Preiļu pilsētā un rajonā. Iespējamos kandidātus lūdzam pieteikties līdz 1992.gada 3.februārim pa telefonu 222932 (Rīgā) darbdienās no plkst. 9 līdz 18 vai arī Preiļu pilsētas valdē pa telefonu 22766. Turpat arī sīkākas ziņas.

Individuālais komercuzņēmums «Agate» piedāvā autotransporta pakalpojumus. Tālrunis 22239.

Maskavas brokeru firmas «Multibrok» reģionālais pārstāvis palīdzēs jums nopirkt vai pārdot izejvielas, ražošanas produkciju, tautas patēriņa preces Krievijas preču un izejvielu biržā. Zvanīt pa tālruni: Preiļi 21013.

JĒKABPILS AUTOBUSU PARKS

aicina darbā Līvānos autobusu «Ikaruss» šoferus.

Maina

nepabeigtu vasarnīcu Rīgas tuvumā pret māju Līvānos vai pērk māju Līvānos. Zvanīt 44860;

* * *

labu divistabu dzīvokli (lodžija, telefons) Līvānos pret labu divu vai trīsistabu dzīvokli Preiļos. Visi ar ērtībām. Tālrunis 43698;

* * *

lauku mājas pret labiekārtotu dzīvokli Preiļos. Zvanīt 50431;

* * *

pusotras istabas dzīvokli Preiļos pret lielāku. Zvanīt 22764.

Īrē

vienistabas dzīvokli. Tālrunis 43958.

Pērk

vienistabas dzīvokli Līvānos vai Preiļos. Iespējama daļēja samaksa valūtā. Tālrunis 38719.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Valentīnai Pauliņai sakarā ar TĒVA nāvi.
Tuberkulozes slimnīcas kolektīvs

Galv. redaktors Pēteris Pīzelis

REDAKCIJA

Antons Rancāns — galv.redaktora vietnieks (tālr.22154), Ligija Zenkeviča — krievu izdevuma redaktore (tālr.22154), Tamāra Elste — tehniskā redaktore (tālr.21759), Silvija Jokste (tālr.22203), Aina Iljina (tālr.21985), Līvija Rancāne (tālr.21996), Voldemārs Romanovskis (tālr.21985), Jānis Silickis (tālr.21769) — korespondenti, Ināra Dzene — grāmatvede (tālr.22305), Žanna Meluškāne, Iraida Koroļova — datorsalikuma operatores (tālr.21759), Anastasija Skutele — tulkotāja, Tatjana Ņikulina — mašīnrakstītāja.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950.gada 29.marta otrdienās un ceturtdienās. Reģistrācijas apliecība Nr.0091. Dibinātājs un izdevējs — apgāds «Avīze», Rīgā, Kr.Barona ielā 2. Iespiests Daugavpils tipogrāfijā, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. Viena iespiedloksne. Pas.

Metiens 12127 eksemplāri (latviešu izdevumam 8942, krievu — 3185).

REDAKCIJAS ADRESE:

228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Sludinājumus pieņem redakcijas grāmatvedībā katru dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no plkst.10.00 līdz 12.00 un no plkst.14.00 līdz 17.00 (tālr.22305).

Pasūtījuma indekss 68169.